

Lagar, regler mm i bevarande syfte

Naturreservat bildas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Nationalpark En nationalpark är ett speciellt naturområde som skyddats som nationalpark av ett lands statsmakt. Syftet är att bevara naturen som allmän natursevärdhet eller för att öka naturkännedomen eller intresset för naturen.^[1] Nationalparker kan också grundas för att skydda kulturlandskap.

Strandskyddslagen

Natura 2000-områden.

Natura 2000 är ett europeiskt ekologiskt nätverk och inom ett Natura 2000-område gäller särskilda bestämmelser enligt miljöbalken. Bland annat råder tillståndsplikt för åtgärder i eller i anslutning till Natura 2000-området som kan skada eller påverka utpekade arter och habitat inom Natura 2000-området enligt 7 kap. 28a § miljöbalken. Särskilda bevarandepaner finns framtagna för Natura 2000-områdena. Dessa planer kan, till skillnad från naturreservatens skötselplaner, reglera aktiviteter även utanför själva området om de bedöms påverka områdets utpekade bevarandevärden.

HELCOM Marine Protected Area (tidigare Baltic Sea Protected Area), BSPA utses av Helsingforskommissionen (HELCOM) som ett led i arbetet med att skydda och bevara särskilt värdefulla större och opåverkade områden i Östersjön. Alla utpekade HELCOM MPA ska antingen ha ett formellt områdesskydd, det vill säga vara naturreservat eller Natura 2000, alternativt ha en samverkansplan

Fågelskyddsområden (överlappar naturreservaten/Natura 2000-områdena) Dessa har upprättats med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken för att skydda fåglars häckningsområden under häckningstid. I fågelskyddsområdena råder bland annat tillträdesförbud under en viss period på året.

Område av riksintresse enligt såväl 4 kap. som 3 kap. miljöbalken. Ett område kan klassas som riksintresse enligt miljöbalken om det har så speciella värden eller speciella förutsättningar att de bedöms vara betydelsefulla för riket. I ett område av riksintresse får områdets värde eller betydelse inte påtagligt skadas genom ändrad markanvändning. Riksintresset väger tyngre än ett eventuellt motstående lokalt allmänintresse.

Den samlade motiveringen för "riksintresse naturvård" Stockholms skärgård (yttre delen), lyder:

"Stockholms skärgård utgör ett världsunikt landskap med utomordentligt stora värden. Skärgårdslandskapet omfattar mer än 30 000 öar och präglas av vackert slipade granit-/gnejsklippor, en sparsam men intressant växtlighet, ett rikt fågelliv samt värdefulla brackvattenmiljöer. Skärgårdsområdet är en övergångszon till högre salthalt söderut och utgör nordligast utbredningsområde för ett antal marina arter. Variation av exponering och hydrografi inom området ger stor variation i artförekomst/artsammansättning - mångsidighet. Genom områdets orördhet och vidsträckta areal utgör det ett viktigt referensområde. Utskärgården bär spår av gammal kulturpåverkan. Området har utomordentligt stora värden och är intensivt utnyttjat av det båtburna friluftslivet. Fågellivet präglas av dykänder och måsfåglar, med ejdern som karaktärsfågel. Skärgården utgör landets starkaste fästen för havsörn."

Hänsynsområden syftar till att bevara särskilt lugna och fridfulla områden för besökare vilket även kommer djurlivet tillgodo. Hänsynsområden införs av Länsstyrelsen tillsammans med berörda kommuner men har ingen juridisk status utan bygger på frivillighet, hänsyn och omtanke. Tanken

med hänsynsområden är också att tillämpa lokal delaktighet genom att tillsynen sköts av de som vistas i området och man har möjlighet att upplysa om rekommendationerna om man är störd.

Huvudskär och Stora Nassa är två hänsynsområden i Stockholms skärgård, av totalt tio områden i Sverige.

Besökare i hänsynsområden uppmanas att:

- hålla låg fart
- • undvika att orsaka svall för förtöjda båtar eller badande
- • använda motorn så lite som möjligt och undvika tomgångskörning
- • inte köra jolle med utombordsmotor i onödan
- • undvika bullrande eller på annat sätt störande vattenlek
- • dämpa musik och prat, • inte släppa ut toalettavfall.

Översiktsplan

Varje kommun ska ha en aktuell **översiktsplan** vilken antas av kommunfullmäktige. Av översiktsplan ska grunddragen av den avsedda användningen av mark- och vattenområden framgå. Det ska också framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressena. Vid upprättande av översiktsplan ska kommunen samråda med länsstyrelsen, regionplaneorgan (Region Stockholm) och berörda kommuner. Vidare ska de myndigheter samt de sammanslutningar och enskilda i övrigt som berörs av förslaget ges möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget. Kommunen kan ta fram fördjupade översiktsplaner för delar av kommunen.

Ramsarområde, det vill säga ett våtmarksområde, inklusive grunda havsbottnar ner till 6 meter, av internationell betydelse enligt Ramsarkonventionen, även kallad Våtmarkskonventionen. Ramsarkonventionen skrevs under år 1971 i den iranska staden Ramsar och har i dagsläget 160 medlemsländer över hela världen. Åtagandet att bevara Ramsarområdena innebär att områdets ekologiska karaktär inte får försämrats och att eventuellt utnyttjande ska ske på ett långsiktigt hållbart vis. Alla svenska Ramsarområden är utpekade som riksintressen för naturvård och ska så långt möjligt skyddas mot skada på natur- och kulturmiljön. Inom Ramsarområden råder förbud mot markavvattning. Området Stora Nassa – Svenska Högarna är utpekad som Ramsarområde baserat på områdets innehav av en representativ, ovanlig eller unik våtmarkstyp. Andra kriterier har att göra med områdets betydelse för bevarandet av biologisk mångfald, känsliga arter och ekosystem.

Biosfärområden

Ett biosfärområde (engelska: biosphere reserve) är ett område som ingår i Unescos världsomspännande nätverk inom programmet Man and Biosphere (MAB). Programmet inrättades 1971 för att förbättra relationerna mellan människan och miljön globalt. [1] Biosfärområdena ska fungera som modellområden för hållbar utveckling.

Världsarv

Ett världsarv är en unik kultur- eller naturhistorisk miljö som vittnar om människans eller jordens historia. För att skydda de mest värdefulla kulturhistoriska- och naturmiljöerna mot förfall och förstörelse tillkom Unescokonventionen om skydd för världens kultur- och naturarv vid FN-organets generalkonferens 1972.